

רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי וּבְנוֹ אֶלְעָזָר בַּמְעָרָה

וְאִמָּאי קָרוּ לֵיהּ, מִדּוּעַ קִרְאוּ לוֹ "רֹאשׁ הַמַּדְבָּרִים בְּכָל מָקוֹם"? דִּיתְבִּי שִׁישְׁבוּ רַבִּי יְהוּדָה, וְרַבִּי יוֹסִי, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וַיִּתֵּיב וַיֵּשֶׁב יְהוּדָה בֶּן גָּרִים גְּבִיָּהוּ אֶצְלָם; פִּתַּח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר: כַּמָּה נָאִים מַעֲשִׂיהֶם שֶׁל אֲמָה זוֹ, תִּקְנוּ שְׁוָקִים, תִּקְנוּ גִשְׁרִים, תִּקְנוּ מֶרְחָצָאוֹת. רַבִּי יוֹסִי שָׁתַק. נַעֲנָה רַבִּי שְׁמַעוֹן [בֶּן יוֹחָאי] וְאָמַר: כָּל מָה שֶׁתִּקְנוּ, לֹא תִקְנוּ אֶלָּא לְצַרְךָ עֲצָמָן; תִּקְנוּ שְׁוָקִים, לְהוֹשִׁיב בָּהֶם פְּרוּצוֹת, מֶרְחָצָאוֹת, לְעֵדוֹן בָּהֶם עֲצָמָן, גִּשְׁרִים, לְטֹל מֵהֶם מַכְסִּים. הֵלֶךְ יְהוּדָה בֶּן גָּרִים וְסִפֵּר (דְּבָרִים) [דְּבָרֵיהֶם], וַנִּשְׁמָעוּ לַמַּלְכוּת. אָמְרוּ: יְהוּדָה שְׁעָלָה, יִתְעָלָה. יוֹסִי שְׁשָׁתַק, יִגָּלָה לְצַפּוֹרִי. שְׁמַעוֹן שָׁגְגָה, יִהְרֹג.

אֲזַל הַלֵּךְ הוּא וּבְרִיָּה וּבְנוֹ, טָשׁוּ הַתַּחְבָּאוּ בִּי מְדַרְשָׁא אֶל בֵּית הַמִּדְרָשׁ. כָּל יוֹמָא כָּל יוֹם הָיִיתָה מִיתָי מְבִיאָה לָהּ לֶחֶם דְּבִיתָהּ אֶשְׁתּוּ רִיפְתָּא לֶחֶם וְכוּזָא וְכַד דְּמִיָּא שֶׁל מַיִם, וְכַרְכִּי וְאֶכְלוּ.

כִּי תִקְיָה גְזִירְתָּא הַתַּחֲזָקָה הַגְזִירָה, אָמַר לֵיהּ לוֹ לְבְרִיָּה לְבָנוֹ: נָשִׁים, דַּעְתָּן קָלָה עֲלֵיהֶן, דִּילְמָא אוֹלִי מַצְעָרִי לָהּ יַעֲרֹו אֹתָהּ וּמַגְלִיָּא לָן תַּגְלָה אוֹתָנוּ. אֲזַלְוּ הַלְכוּ, טָשׁוּ הַתַּחְבָּאוּ בַּמְעָרָתָא בַּמְעָרָה. אֶתְרַחֲשׁ נִיסָא קָרָה נֵס, אִיבְרִי לָהּ נִבְרָא לֶחֶם חָרוּבָא עַץ חָרוּב וְעֵינָא דְּמִיָּא וּמַעִין מַיִם, וְהָוּ וְהָיוּ מְשַׁלְחֵי פּוֹשְׁטִים מִנִּיהוּ בַּגְדֵיהֶם, וְהָוּ וְהָיוּ יִתְבִּי יוֹשְׁבִים עַד צֹאֲרִיָּהּ צוּוֹאֲרִים בְּחָלָא בַּחוּל.

כּוּלֵּי יוֹמָא כָּל יוֹם גָּרְסִי לַמִּדּוּ, בְּעֵדוֹן בְּזִמּוֹן צְלוּיֵי הַתְּפִילָּה, לְבָשׁוּ הַתְּלַבְשׁוּ, מִיכְסּוֹ הַתְּכֻסּוֹ, וּמַצְלוּ וְהַתְּפַלְלוּ, וְהִדָּר וְאַחֲרַיִךְ כַּד מְשַׁלְחֵי פּוֹשְׁטִים מִנִּיהוּ בַּגְדֵיהֶם, כִּי הֵיכִי כַּדִּי דָּלָא לִיבְלוּ שְׁלֹא יִתְבְּלוּ.

אִתִּיבוּ יֵשְׁבוּ תַּרְיִסֵּר שְׁנִים עֶשֶׂר שְׁנֵי שָׁנִים בְּמַעֲרָתָא בַּמַּעֲרָה. אַתָּא בָּא אֵלֵיהּ
וְקָם וְעָמַד אֶפְתָּחָא בַּפֶּתַח דְּמַעֲרָתָא הַמַּעֲרָה, אָמַר: מָאן מִי לֹודְעִיהּ יוּדִיעַ לְבָר לְבוּ
[יֹוחִי] דְּמִית שְׁמַת קֵיסָר, וּבְטִיל וְהִתְבַּטְּלָה גְזִירַתִּיהּ גְזִירַתּוֹ? נִפְקוּ, יֵצְאוּ חֲזוּ רָאוּ
אִינְשֵׁי אַנְשִׁים דְּקָא שְׁהִי כְּרַבִּי חוֹרְשִׁים וְזֹרְעֵי וְזֹרְעִים, אָמַר: מִנִּיחִין חֵי עוֹלָם
וְעוֹסְקִין בְּחֵי שְׁעָה?! כָּל מְקוֹם שְׁנוֹתָנִין עֵינֵיהֶם, מִיָּד נִשְׂרָף. יֵצְתָה בַּת-קוֹל
וְאָמְרָה לָהֶם: לְהַחֲרִיב עוֹלָמִי יֵצְאָתֶם? חֲזְרוּ לְמַעֲרַתְכֶם!

הַדּוֹר חֲזְרוּ אֲזוּל הִלְכוּ, אִתִּיבוּ יֵשְׁבוּ תַּרְיִסֵּר שְׁנִים עֶשֶׂר יֶרֶחָא חוּדְשֵׁי שְׁתָּא שְׁנָה,
אָמְרִי אִמְרוּ: מִשְׁפָּט רְשָׁעִים בְּגִיהֶנָּם, שְׁנִים עֶשֶׂר חֹדֶשׁ. יֵצְתָה בַּת-קוֹל וְאָמְרָה:
צָאוּ מִמַּעֲרַתְכֶם!

נִפְקוּ יֵצְאוּ, כָּל הֵיכָא הֵיכֵן דִּהְוָה שְׁהִי מַחֲיִי מַכָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, הָוָה מָסִי מִרְפָּא
רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי. אָמַר לוֹ: בְּנִי, דִּי לְעוֹלָם אָנִי וְאַתָּה.

בְּהַדִּי פְּנִיָּא לַפְנוֹת עֶרֶב דְּמַעְלֵי שַׁבְּתָא שֶׁל עֶרֶב שַׁבַּת, חֲזוּ רָאוּ הָהוּא סָבָא זְקוֹן,
דִּהְוָה שְׁהִי נָקִיט אוּחוּז תַּרְיִ שְׁנֵי מִדָּאֲנִי בְּדִי אָסָא הַדָּס, וְרַהֲיֵט וְרַץ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת.
אָמְרוּ לֵיהּ: הֵנִי אֵלּוּ לָמָּה לָךְ?

אָמַר לָהֶם: לְכַבּוֹד שַׁבַּת.

(אָמְרוּ לֵיהּ: וְתַסְגִּי וְתַסְתַּפֵּק לָךְ בְּחֵד?)

(אָמַר לָהֶם: חֵד כְּנָגֵד 'זְכוֹר', וְחֵד כְּנָגֵד 'שְׁמוֹר').

אָמַר לֵיהּ לוֹ לְבָרִיָּה לְבָנוּ: חֲזִי רָאָה כְּמָה חֲבִיבִין מַצּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, יְתִיב

דְּעַתִּיהּ נַחַח דַּעְתָּם.

שָׁמַע רַבִּי פִּינְחָס בֶּן יֵאִיר חֲתָנִיהָ חוּתְנוּ (=חמיו, האבא של אשתו), וְנָפֵק וַיֵּצֵא
לְאַפִּיהָ לְקִרְאָתוֹ. עֵיילִיהָ הִכְנִיסוּ לְבִי בְּאֵנִי לְבֵית הַמֶּרְחָץ, הָיָה קָא אָרִיךְ
מִחֲלִיק, מִתְקַן לִיהָ לְבִישָׁרֶיהָ לְבָשָׁרוֹ, חָזָא רָאָה דְהוּוּ שְׁהוּ בֵּיהּ בּוּ פִילִי סְדָקִים
בְּגוּפֶיהָ בְּגוּפּוֹ, הָוָא הִיהָ קָא בְּכִי בּוֹכָה, קָא נִתְרַן הִיוּ נוֹשְׁרוֹת דְּמַעַת עֵינֶיהָ דְּמַעוֹת
עֵינָיו, וְקִמְצוּנָהּ וְהִיא צוֹרַח לִיהָ לֹ. אָמַר לִיהָ: אוֹי לִי שְׂרָאִיתִךְ בְּכָךְ. אָמַר לִיהָ:
אֲשֶׁרִיךְ שְׂרָאִיתִנִי בְּכָךְ, שְׂאֵלְמָלָא לֹא רָאִיתִנִי בְּכָךְ, לֹא מִצָּאָתָּ בִּי כָךְ,
דְּמַעִיקָרָא בִּהְתַּחֲלָה, כִּי הָוָה כְּשֶׁהִיא מְקַשִּׁי שׁוֹאֵל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי קוּשִׁיא
שְׂאֵלָה, הָוָה הִיא מְפָרֵק מִתְרַץ לִיהָ לֹ רַבִּי פִּינְחָס בֶּן יֵאִיר תְּרִיסָר שָׁנִים עֶשֶׂר
פִּירוּקֵי תִירוּצִים. לְסוּף לְבִסּוּף, כִּי [הָוָה] מְקַשִּׁי שׁוֹאֵל רַבִּי פִּינְחָס בֶּן יֵאִיר
קוּשִׁיא שְׂאֵלָה, הָוָה הִיא מְפָרֵק מִתְרַץ לִיהָ לֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי עֲשָׂרִים
וְאַרְבָּעָה פִּירוּקֵי תִירוּצִים.

נָפֵק יֵצֵא לְשׁוּקָא לְשׁוּק, חֲזִיִּיהָ רָאָה אוֹתוֹ לִיהוּדָה בֶּן גְּרִים, אָמַר: עֲדִין יֵשׁ לָזֶה
בְּעוֹלָם? נָתַן בּוּ עֵינָיו וְעָשָׂהוּ גֵל [שָׁל] עֲצָמוֹת.

(מסכת שבת דף ל"ג עמוד ב')